

**U organizaciji HSUP-a 15. listopada 2012.
održan je jubilarni, 10.**

DAN PLINA

U ponedjeljak, 15. listopada 2012, tradicionalno je u Velikoj dvorani zgrade Ine-Naftaplina u Zagrebu obilježen jubilarni, 10. po redu Dan plina. Svečanosti je prisustvovalo gotovo 250 osoba vezanih uz plinsku struku i energetiku. Sjednici su prisustvovali brojni uzvanici: akademik Mirko Zelić, predsjednik HUNIG-a, Želimir Šikonja, izvršni direktor, SD za istraživanje i proizvodnju nafte i plina, Davorka Tancer, direktorica tvrtke Prirodni plin d.o.o., Mladen Antunović, predsjednik Uprave Plinacra d.o.o., Krešimir Malec, direktor Podzemnog skladišta plina d.o.o., Tomislav Jureković, predsjednik Upravnog vijeća HERE, Ivor Županić, direktor HROTE-a, predstavnici operatora distribucijskih sustava i opskrbljivača plinom, predstavnici medija i razni drugi.

Prof. dr. sc. Miljenko Šunić, predsjednik Hrvatske stručne udruge za plin, otvorio je radni dio sjednice izlaganjem u kojem se osvrnuo na rezultate trogodišnjeg istraživanja objavljenog na Svjetskoj plinskoj konferenciji, održanoj u lipnju ove godine u Kuala Lumpuru. Dodao je da plina u konvencionalnim ležištima ima dovoljno za idućih 70 godina, a u nekonvencionalnim za gotovo 300 godina. Time plin, uz ugljen, postaje jedan od najraspoloživijih energenata uopće. Velika raspoloživost i budući razvoj proizvodnje i trgovine učinit će plin jeftinim. Stručnjaci procjenjuju da će, do 2035, prirodni plin zauzeti drugo mjesto u ukupnoj svjetskoj potrošnji i time potisnuti ugljen na treće mjesto. Dr. Šunić osvrnuo se također na trenutačno stanje hrvatskoga plinskoga gospodarstva te pritom upozorio na nekoliko najvažnijih problema, koji se odnose prije svega na zapostavljanje gradnje strateškog skladišta, zatim znatno smanjenje broja novih priključaka na plin, odmicanje od korištenja plina u termoelektrani Plomin C te sustavno uništavanje distribucijske djelatnosti sadašnjim tarifama. Na kraju zaključuje da zlatno doba plina i energetike može zaživjeti samo na interdisciplinarnom školovanju, komplementarnosti energetskih sustava, povećanju kvantuma znanja o energetici, proširenju vlastite svijesti te moralnoj i društvenoj odgovornosti.

U nastavku programa održana su izlaganja o temi: Spremnost plinskog sustava za sezonu grijanja 2012./2013.

Gđa Tancer, direktorica tvrtke Prirodni plin d.o.o., naglasila je da su osigurane dovoljne količine plina za potrebe hrvatskog tržišta. Imamo dovoljnih količina plina, ali danas se nalazimo u fazi u kojoj je deplasirano govoriti o dovoljnim količinama plina potrebnim za ogrjevu sezonu, jer nam svake sezone preostane 200 milijuna kubičnih metara plina u skladištu. Važnije je dotaknuti se dnevnog, odnosno satno potrebnog kapaciteta za sigurnu opskrbu plinom. U tom smislu, ako nastupi velika hladnoća u siječnju, dok se iz podzemnog skladišta plin još može crpiti maksimalnom snagom, sigurnost opskrbe pokrivena je do -10 °C. Ako velika hladnoća nastupi pri kraju ogrjevu sezone, odnosno tijekom ožujka, kada je skladište već znatno ispražnjeno, tada je osigurana opskrba plinom do -8 °C. Pri izrazito niskim temperaturama od oko -15 °C početak će se s prekidom isporuke industrijskim potrošačima kojima je omogućena upotreba zamjenskoga goriva. Kada je riječ o planiranju, nabavi, ugovaranju i osiguranju sigurnosti opskrbe, tada je velik problem oscilirajuća potrošnja plina. Zato gđa Tancer napominje

da su im, za sigurnu i pouzdanu isporuku plina prema svim kupcima, nužni podaci o potrošnji podijeljeni po bilančnim skupinama. To je obveza svih naših operatora sustava, i transportnog i distributivnih te im poručuje da što prije osiguraju takvu vrstu podataka.

U nastavku izlaganja g. Antunović je iznio informacije o spremnosti transportnog sustava. Prošle je godine na ulazu u transportni sustav bio samo jedan voditelj bilančne skupine, a ove ih je godine zabilježeno 7. Prema tome, ovu sezonu grijanja bitno razlikuje od prošlogodišnje primjetno otvaranje tržišta. Sada će se prvi put vidjeti koliko će liberalizacija tržišta prirodnog plina značiti i pridonijeti sigurnosti opskrbe. Također su evidentirane promjene i na izlazima iz transportnog sustava. Od kolovoza ove godine na transportnom je sustavu omogućeno da kupci na jednom priključku kupuju plin od dva ili više opskrbljivača plina. Kada je riječ o stanju rezerviranosti tehničkih kapaciteta u prošloj sezoni grijanja, tada je ulaz na Rogatcu bio ispod, a Donji Miholjac znatno ispod tehničke granice. Ove je godine situacija poprilično drugačija jer vlada iznimno velik interes za ulaz na Rogatcu gdje su, na godišnjoj razini, svi kapaciteti potpuno rezervirani. Ondje je prisutno pet voditelja bilančnih skupina, a da je interes bio tako velik, potvrđuje činjenica da brojni zahtjevi nisu mogli biti u cijelosti odobreni. Što se tiče ulaza na Donjem Miholjcu slobodno je još više od 50% ulaznog kapaciteta, a trenutačno je prisutno 6 voditelja bilančnih skupina. Ukupno rezervirani kapacitet na ulazu u hrvatski transportni sustav iznosi 18,9 milijuna m³/dan, što realno može pokriti zahtjeve tržišta do -12 °C. Dakle, stanje rezervacije na izlazima transportnog sustava unatoč realnim potrebama tržišta zabrinjavajuće je nisko. Samo je 16 opskrbljivača od njih 48 rezerviralo kapacitete na godišnjoj osnovi za sve svoje kupce plina, 13 opskrbljivača rezerviralo je kapacitete samo za kućanstva na godišnjoj osnovi, dok za ostale kupce rezerviraju kapacitete na mjesečnoj osnovi, a 4 opskrbljivača nemaju ni za studeni ugovore za kategorije koje nisu kućanstva i nije poznato tko će u takvim uvjetima osigurati potrebne količine plina i kapacitete. Inače rezerviranost kapaciteta na izlazima znatno je niža u odnosu na prošlu godinu te je sigurnost opskrbe za kupce na distribucijskim sustavima za tekući listopad moguća do 8 °C. Projekcija za siječanj veoma zabrinjava jer je rezerviranost na prilično niskim razinama, a sigurnost opskrbe zagarantirana je do -8 °C. Na kraju svog izlaganja g. Antunović zaključuje da je transportni sustav potpuno spreman, a kapaciteti omogućavaju sigurnost opskrbe plinom i pri ekstremno niskim temperaturnim uvjetima. Ipak, sigurnost opskrbe ovisit će ponajviše o odnosima na tržištu i raspoloživim količinama plina.

O spremnosti podzemnog skladišta plina u Okolima Vlatko Bilić-Subašić, direktor Sektora razvoja i investicija PSP-a, rekao je da je omogućeno uskladištenje dodatnih količina plina u iznosu od 30 do 50 milijuna m³. Podzemnim skladištem moći će se pokriti vršna potrošnja do 280.000 m³/sat. Ipak, potrebe hrvatskog tržišta više su i kreću se oko 330.000 m³/sat. Zbog toga je pokrenut niz projekata, a najistaknutiji su izgradnja vršnoga podzemnog skladišta plina u Grubišnom Polju i proširenje skladišnih kapaciteta u Okolima. Inače, podzemno skladište plina u Okolima potpuno je napunjeno i spremno za ogrjevnu sezonu.

Direktor poduzeća Prvo plinarsko društvo iz Vukovara g. Vujnovac održao je izlaganje o temi „Otvorenost tržišta plina i funkcije interkonektora preko Mađarske“. G. Vujnovac naglašava

da je interkonekcija preko Donjeg Miholjca jedan od najvećih koraka u razvoju hrvatskog tržišta plina, jer je omogućila pristup mađarskim skladištima plina te znatno povećala fleksibilnost na domaćem tržištu. Osim toga, time smo dobili i indirektan pristup prema Austriji te poveznicu prema Srbiji, Rumunjskoj i Ukrajini. Zbog potpune zakupljenosti kapaciteta na austrijskom Baumgartenu Mađarska, za sada, ostaje dodatni izvor plina za Hrvatsku. Interkonektor će također biti vrlo koristan kao tranzitni pravac između Hrvatske i BiH. Na kraju svog izlaganja g. Vujnovac zaključuje da se hrvatski plinski sustav, s postojećom plinskom infrastrukturom i realizacijom planiranih projekata, razvija u dobrom smjeru, čime postaje fleksibilniji te stvara povoljne pretpostavke za otvorenost tržišta.

Nakon završetka izlaganja g. Željko Darmopil, predstavnik Udruge distributera i opskrbljivača pri Hrvatskoj gospodarskoj komori, obratio se auditoriju u vezi s gorućim problemom u poslovanju distributera plina. Pritom napominje da se distributeri plina danas suočavaju s velikim problemom konstantnog pada potrošnje plina u gospodarstvu i kućanstvima, uzrokovanoga gospodarskom recesijom, povećanjem cijene plina i primjenom efikasnijih tehnologija. Osim toga, sadašnje distribucijske tarife ne osiguravaju dovoljno sredstava ni za održavanje, a kamoli za ulaganje u plinski sustav, što neminovno vodi prema većem poremećaju u radu distributivnih mreža. Opći je stav distributera i opskrbljivača da se preuranilo s otvaranjem tržišta na razini distribucijskih sustava, a HERA bi trebala imati individualan pristup prema svakom pojedinom distributeru, i to na osnovi objektivnih i stručnih kriterija. Distributeri smatraju da će novi prijedlozi zakonskih rješenja, a koja predviđaju da će se na transportni sustav moći priključivati kupci s postrojenjima za proizvodnju električne energije i toplinske energije snage iznad 1 MW, dodatno ugroziti rad distributera ili opskrbljivača. Ugrozit će i rad transportnog sustava, odnosno njegovu sigurnost. G. Darmopil se kritički osvrnuo i na funkcioniranje države, koja ne poštuje vlastite zakone, jer velik broj distributera i dalje obavlja svoje djelatnosti bez dodijeljene koncesije. Distributeri smatraju da bi u predviđeni Zakon o tržištu plina trebalo vratiti klauzulu iz 2007. godine, koja glasi da koncesije na postojećim distributivnim sustavima, po zahtjevu distributera, treba dodijeliti u što kraćem roku. Time će se osigurati da takvi distributeri posluju unutar okvira zakona. Na kraju, zaključuje da bi svaki segment plinskog lanca trebao osigurati najpovoljnije ugovorne uvjete, koji će stvoriti konačnu cijenu opskrbe plinom povoljnom, konkurentnom i interesantnom krajnjem korisniku plina.

Za riječ se javio i g. Rajković, direktor Termoelektrane Sisak, koji je rekao da će potkraj iduće godine termoelektrana biti spremna za početak korištenja plina.

Uz svečani glazbeni program dodijeljeno je priznanje HSUP-a tvrtki Energo d.o.o. Rijeka, za poseban doprinos razvoju plinskoga i energetskega gospodarstva u razdoblju od 160 godina na lokalnoj, regionalnoj, državnoj i međunarodnoj razini te primjeni obnovljivih izvora energije i novih tehnologija, kao i tvrtki Gradska plinara Zagreb d.o.o. za posebni doprinos razvoju plinskoga gospodarstva u razdoblju od 150 godina na lokalnoj, regionalnoj i državnoj razini i njegova baziranja na domaćoj proizvodnji plinske opreme te primjeni novih efikasnih tehnologija. Prvi put ove godine dodijeljeno je i Godišnje priznanje HSUP-a dr. sc. Darku Pavloviću za zapaženi znanstveno-stručni doprinos u pojedinim segmentima plinskoga gospodarstva RH te stvaranje preduvjeta za njegov daljnji razvoj.

